

Підготувала:
Практичний психолог
ММК ім.В.Д.Чайки
Січко О.С

L/O/G/O

Булінг (від англ. bully— хуліган, забіяка) — **це** агресивна і вкрай неприємна свідома поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується регулярним психологічним і фізичним тиском (травля, ізоляція, насмішки, псування особистих речей, фізичної розправи тощо).

ЯК ВІДРІЗНИТИ БУЛІНГ ВІД КОНФЛІКТУ?

Булінг

- фізичне насильство (штовхання, підніжки, бійки, ляпаси, нанесення тілесних ушкоджень)
- психологічне насильство (поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, образливі жарти)
- економічне насильство (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей)
- сексуальне насильство (прізвиська та образи сексуального характеру, погрози)
- кібербулінг (цькування за допомогою мобільних телефонів або в інтернеті)

НЕ Булінг

- фізичні ушкодження, спричинені випадково (під час змагань, гри, тощо)
- необразливі жарти, емоційна спроба вирішити конфлікт, гучні суперечки
- випадкове псування речей
- залицяння (знаки уваги, прийнятні стосунки)
- спори, словесні перепалки, поодинокі образливі коментарі в соціальних мережах

Булінг має систематичний характер та спрямований на приниження жертви.

Булінг включає чотири ГОЛОВНІ КОМПОНЕНТИ:

- 1 це агресивна і негативна поведінка;
- 2 здійснюється регулярно;
- 3 відбувається у відносинах, учасники яких мають неоднакову владу;
- 4 ця поведінка є навмисною.

ВИДИ БУЛІНГУ:

1. Фізичний булінг

• умисні штовхання, удари, стусани, побої, зачіпання, ляпаси, нанесення інших тілесних ушкоджень та ін;

2. Сексуальний булінг

• Принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, сексуальні погрози, поширення чуток.

3. Психологічний шкільний булінг

• насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічну травму шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість.

ВИДИ БУЛІНГУ:

4. Економічний булінг

• Крадіжки, пошкодження чи знищення одягу чи інших особистих речей, вимагання грошей.

5. Кібербулінг

• кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах.

Соціальна структура булінгу:

- **переслідувач (кривдник, агресор)** - зазвичай фізично сильніші за інших; виділяються зовнішністю, манерою поведінки, одягом; вони часто зухвалі та агресивні в ставленні до дітей та дорослих; не дуже гарно вчаться; мають досить велике коло друзів або однодумців та ін.
- **постраждала дитина (жертва)** - діти, які не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків; невпевнені в собі, замкнуті, мовчазні; діти, які мають руде волосся, повні чи худі; діти, які уникають певних місць у школі (наприклад, на перерві сидять у класі); діти, які часто не мають ні одного близького друга, краще спілкуються з дорослими ніж з однолітками.
- **спостерігачі** - діти з кола кривдника; однокласники; випадкові учні або ін..

Мотивацією

до булінгу стають :

зздрість,

помста,

відчуття неприязні,

прагнення відновити справедливість;

боротьба за владу;

потреба підпорядкування лідерові,

нейтралізації суперника,

самоствердження тощо аж до задоволення

садистських потреб окремих осіб.

Найчастіше жертвами шкільного булінгу стають діти, які мають:

- **Фізичні недоліки:** носять окуляри, діти зі зниженим слухом, порушенням опорно-рухового апарату (наприклад ДЦП), заїкання, енурез і не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків.
- **Особливості поведінки:** замкнуті, сором`язливі, тривожні, імпульсивні, невпевнені в собі, які мають занижену самооцінку.
- **Особливості зовнішності:** руде волосся, ластовиння, клаповухість, маса тіла (повні чи худі).
- **Недостатньо розвинені соціальні навички:** часто не мають ні одного близького друга, краще спілкуються з дорослими ніж з однолітками.
- **Труднощі в навчанні.**

Учені відзначають такі типові характерні риси спостерігачів:

- *відчуття провини;*
- *відчуття власного безсилля.*

Діти, що стали жертвами булінгу, проявляють наступні (у тому числі патологічні) особливості поведінки:

- прикидаються хворими, щоб уникнути походу до школи;
- бояться самі йти до школи і зі школи, просять проводити їх на уроки, спізнюються;
- поведінка і темперамент змінюються;
- явні симптоми страху, що полягають у порушеннях сну і апетиту, нічному крику, нервовому тику, відлюдькуватості і замкненості;

- Виявлення рваного верхнього одягу або пошкоджених речей;
- Часті прохання дати гроші, злочинство;
- Зниження якості навчання, втрата інтересу до улюблених занять;
- Постійні ссадини, синці та інші травми;
- Мовчазність, небажання йти на розмову;
- Як прояв крайнього ступеню: *суїцид*.

Поведінка жертви виявляється за такими показниками:

- Шкільні речі часто бувають розкидані по класу чи сховані.
- На уроках веде себе боязливо, замкнений, коли відповідає, по класу розповсюджується шум, сміх, коментарі.
- Під час перерви, в їдальні, тримається осторонь інших, уникає ровесників і старших школярів, намагається бути недалеко від вчителів.

- Дитину ображають, дражнять, дають образливі прізвиська.
- Добре контактує з вчителями і погано з ровесниками.
- Запізнюється на уроки або пізно йде зі школи.
- Під час групових занять дитину ігнорують або обирають останньою.

**Культ
насил-
ства в
суспіль-
стві**

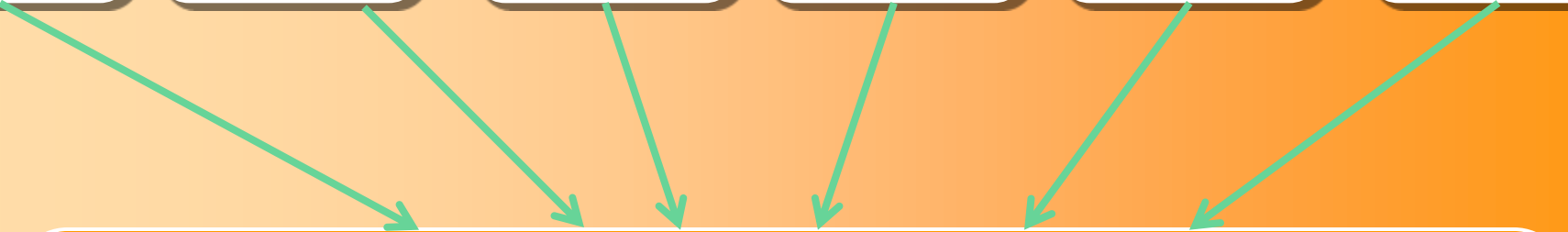
**Негатив-
ний
вплив
ЗМІ**

**Низь-
кий
рівень
вихо-
вання**

**Гіпер-
опіка**

**Байдужість з
боку
батьків**

**Ком-
п'ютерн
і ігри**

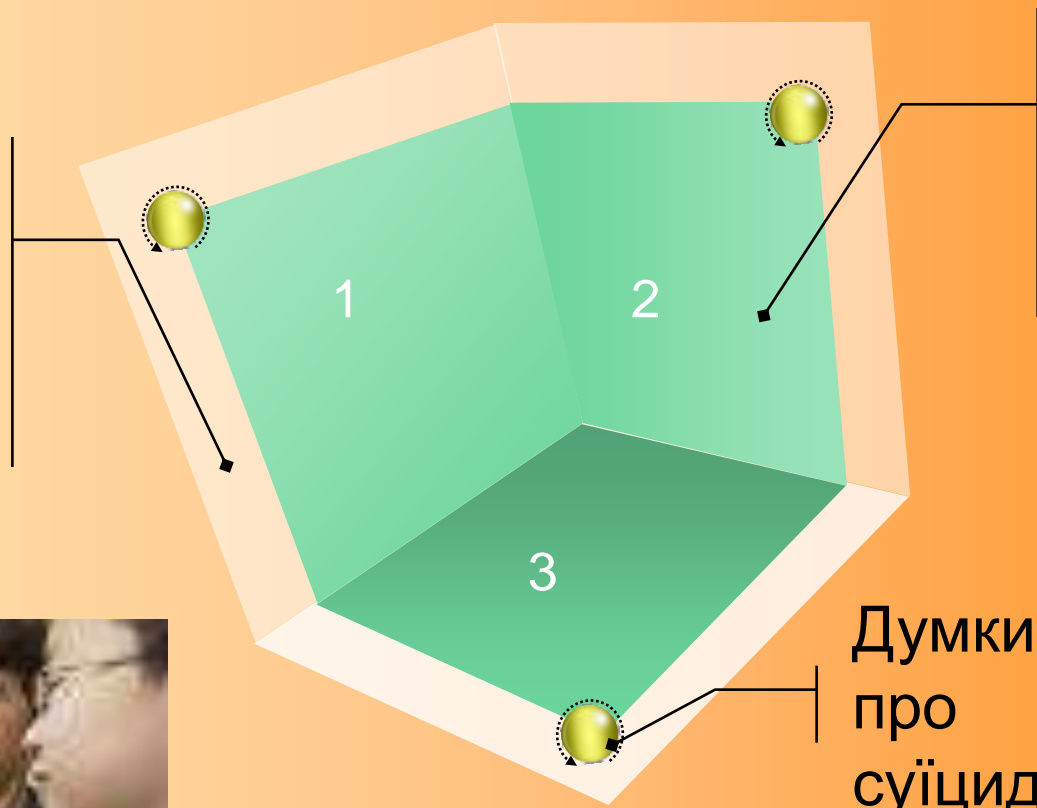
Що впливає на агресивну поведінку дітей?

Наслідки шкільного насилля

Зниження самооцінки

Проблеми у навчанні, поведінці

Думки про суїцид

Що
робити?

**Стратегія поведінки
дорослого**

ЯКЩО ВАША ДИТИНА - АГРЕСОР

- -Відверто поговоріть з дитиною про те, що відбувається, з'ясуйте мотивацію її поведінки;
- - Поясніть дитині, що за вчинення булінгу (цькування) наступає адміністративна відповідальність;
- - Чітко і наполегливо попросіть дитину припинити таку поведінку; повідомте їй, що будете спостерігати за її поведінкою;
- - Зверніться до шкільного психолога і проконсультуйтеся щодо поведінки своєї дитини під час занять;
- -Дотримуйтесь рекомендацій комісії з розгляду випадків булінгу, якщо щодо вашої дитини.

Пам'ятайте, дитина-агресор не зміниться відразу! Це тривалий процес, який потребує витримки і терпіння!

ЯКЩО ВАША ДИТИНА – ЖЕРТВА БУЛІНГУ

- Зберігайте спокій, будьте терплячим, не потрібно тиснути на дитину
- Поговоріть з дитиною, дайте їй зрозуміти, що ви не звинувачуєте її в ситуації що склалася і готові вислухати її і допомогти
- Запитайте, яка саме допомога потрібна дитині, запропонуйте свій варіант вирішення проблеми
- Поясніть дитині, до кого вона може звернутися у разі цькування
- (психолог, вчителі, адміністрація школи, охорона)
- Повідомте керівництво школи і вимагайте врегулювання ситуації, що сталася
- Підтримайте дитину у налагоджуванні стосунків з однокласниками, підготуйте її до того, що вирішення ситуації булінгу може зайняти деякий час
- У разі, якщо вирішити ситуацію на рівні школи не вдасться, зверніться до поліції.

ЯКЩО ВИ СТАЛИ СВДКОМ БУЛНГУ

- Втрутися і зупинити цькування, булінг не можна ігнорувати
- Зайняти нейтральну позицію в суперечці – обидві сторони конфлікту потребують допомоги, запропонувати дітям самим врегулювати конфлікт
- Пояснити які саме дії ви вважаєте булінгом і чому їх варто припинити
- Уникати слів «жертва» або «агресор» аби запобігти тавруванню
- Повідомте керівництво школи

- Пам'ятайте, що ситуації з фізичним насильством потребують негайного втручання

Якщо дитина підтвердила Вам в розмові, що вона жертва булінгу:

Скажіть дитині:

- ***Я тобі вірю*** (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви зможете допомогти їй вирішити цю проблему).
- ***Мені шкода, що з тобою це сталося*** (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви намагаєтесь зрозуміти її почуття).
- ***Це не твоя провина*** (дайте дитині зрозуміти, що вона не одинока в подібній ситуації: багатьом її одноліткам доводиться спостерігати різні варіанти залякування та агресії в той чи інший момент дорослішання).
- ***Добре, що ти сказав мені про це*** (це допоможе дитині зрозуміти, що вона правильно вчинила, звернувшись за допомогою і підтримкою).
- ***Я люблю тебе і намагатимусь зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека*** (це допоможе дитині з надією подивитись у майбутнє та відчувати захист).

Технологія реагування на виявлені або встановлені факти булінгу:

1. При встановленні факту або підозри на наявність ситуації булінгу батьки або вчитель повідомляє про цю ситуацію адміністрації закладу.
2. Адміністрація, спільно з психологічною службою школи приймає рішення про невідкладність реагування на виявлений факт.
3. Безпосередня робота з жертвами і булерами.

18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон №2657-VIII «Про внесення змін до законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», яким закріплено **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ** за вчинення булінгу

ГОЛОВНЕ В ЗАКОНІ ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ В ШКОЛАХ

Вперше визначено термін:

Булінг – це моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі з метою викликати страх, тривогу і підпорядкувати людину своїм інтересам.

Відповідно
до закону №8584

Передбачено відповідальність за знущання:

Моральне
або фізичне
насильство,
агресія

Штраф
340 – 850 грн

Дії з осо-
бливою
жорстокістю,
повторне
порушення

Штраф
1700 –
3400 грн

Прихо-
вування
вчителем
факту
цькування

Штраф
850 –
1700 грн

За вчинення правопо-
рушення неповнолітніми
віком до 16 років –
штраф сплачують
батьки

ЦЕНТР
ГОВОРЯЩИХ ІНТЕРЕСІВ
ТА КОНТРОЛЮ

ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

 Головне територіальне управління юстиції у Львівській області

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА БУДІНГ

ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ?

16 років

Батьки

Керівник
закладу освіти

Телефони довіри

**При порушенні прав дитини
звертайтеся:**

Дитяча лінія:

116 111

або 0 800 500225

(з 12:00 до 16:00)

**Гаряча телефонна лінія
щодо булінгу**

116 000

**Гаряча лінія
з питань запобігання
насилъству:**

0 800 500 33 50

або 116 123

Уповноважений Верховної Ради з прав людини

0-800-50-17-20

**Уповноважений з прав дитини
при Президенті України Микола Кулеба:**

children@apu.gov.ua

Mykola.Kuleba@apu.gov.ua

телефон – 044 255 76 75

ПРИТЧА ПРО ЖОРСТОКІСТЬ

В одному з монастирів Шаоліню майстер навчав учня. І якимось учень поставив майстру запитання: «Учителю, а як довідатися, наскільки я жорстокий?».

«Щоразу, коли ти завдаватимеш удару своєму ворогу, уяви себе на його місці і відчуй його біль. І якщо один раз ти не відчуєш болю — знай, жорстокість поглинула тебе».

Поважаймо один одного і самих себе!

Зупинемо булінг разом!